Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Zamordowani nauczyciele szkół powszechnych przez okupanta niemieckiego w Rejowcu.

W hołdzie nauczycielom z Rejowca zamordowanym przez okupanta niemieckiego w latach II wojny światowej.

„Historię tworzą ludzie i warunki.
Historię trzeba szanować taką, jaka jest,
nie można jej przekręcać i zmieniać.
Powinna łączyć a nie dzielić społeczeństwo”

Po zakończeniu działań II wojny światowej społeczeństwo Rejowca wraz z uczniami i nauczycielami szkoły w Rejowcu upamiętniło pomordowanych pedagogów fundując wolnostojący pomnik przed szkołą. Na którym były wypisane nazwiska straconych, ale nie wszystkich. Zabrakło na tej liście pięciu nazwisk. Taki sam błąd popełniono na tablicy pamiątkowej wmurowanej na korytarzu parteru szkoły. Tablica zastąpiła usunięty pomnik [1].

[1] Wolnostojący pomnik przeszkadzał alei, która miała prowadzić do północnego skrzydła szkoły . Został zniszczony .

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Pomnik poświęcony zamordowanym nauczycielom ze szkół Rejowca. Na fotografi fragment z widocznym napisem: „Pamięci tych, co zginęli z rąk okupanta niemieckiego" Foto z czerwca 1961 roku.

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Na podstawie dokumentacji projektowej pomnik wykonał w 1948 roku Piotr Mikołajczyk [2]. Ten niewielki obelisk był hołdem i upamiętnieniem zamordowanych przez Niemców nauczycieli ze szkół w Rejowcu.

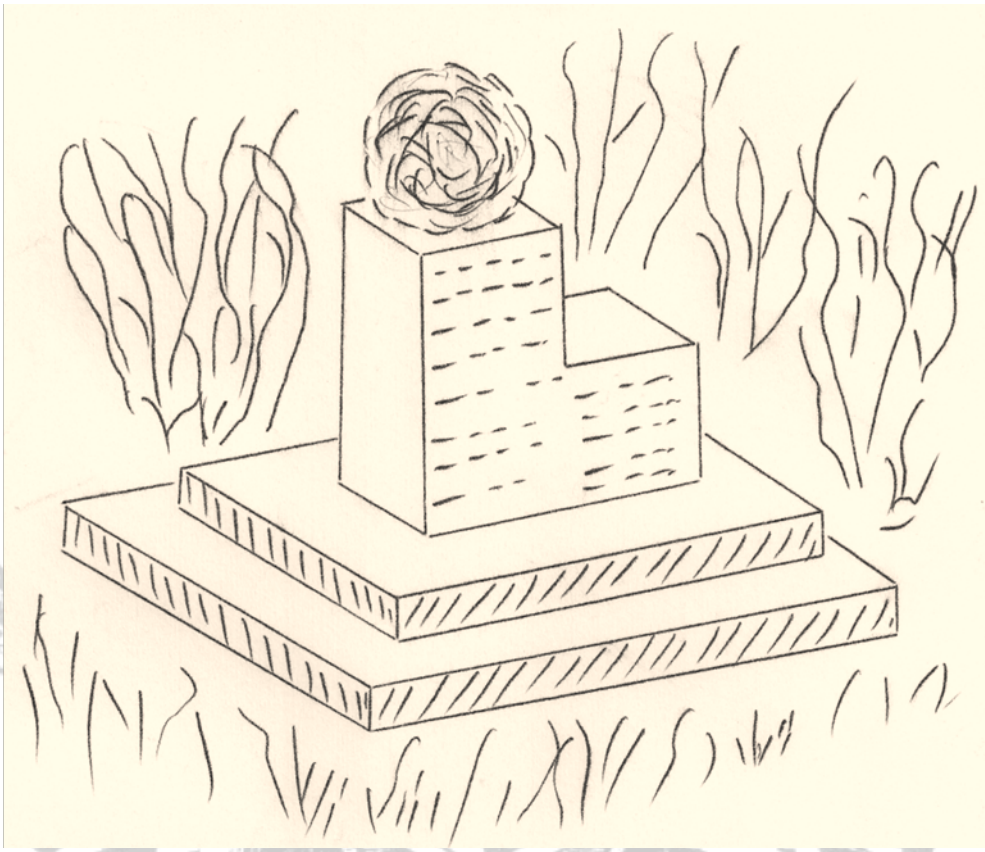

Wystarczy porównać tablicę pamiątkową[3], z wykazem podanym przez autorów tego opracowania. Jak to możliwe, a jednak możliwe, mimo tego, że wszyscy o wszystkich i wszystkim wiedzieli[4].

O celowej amnezji lokalnych władz samorządowych w stosunku do 5 –ciu nauczycieli szkół rejowieckich żydowskiego pochodzenia możemy mówić na podstawie analizy następującego fragmentu z ich oficjalnego pisma skierowanego do nadrzędnej jednostki administracyjnej w Chełmie:

(…) „W roku 1941 dnia 1 kwietnia zostało aresztowanych ponad 40 osób, w tym 6 nauczycieli, w tym 10-ciu zostali rozstrzelani. Tylko z obozu zagłady powróciła nauczycielka Kukulska. Ponad 200 młodych ludzi zostało wysłanych na roboty do Niemiec”.[5]

---

[2] Piotr Mikołajczyk – specjalizował się w wykonywaniu z betonu pomników nagrobnych na cmentarzu w Rejowcu .

[3] Tablica pamiątkowa umieszczona na korytarzu parteru w Szkole Podstawowej w Rejowcu .
Zawiera wiele błędnych określeń w tym najistotniejsze to, że nie umieszczono **pięciu** nazwisk nauczycieli. Uratowani polscy nauczyciele z pożogi wojennej znali ich wszystkich osobiście .

[4] Oparto na dokumentacji źródłowej , w posiadaniu autorów .

[5] Fragment z pisma – Zarząd Gminy w Rejowcu pow. Chełmski . Rejowiec dn.12.09.1946 r. Ankieta –dotycząca przebiegu działan wojennych oraz okupacji niemieckiej . *w podpisie* Wójt Gminy Krawczyk Jan .

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Tablica pamiątkowa na korytarzu parteru Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Reja w Rejowcu, na której „zapomniano" umieścić pięciu nazwisk nauczycieli narodowości żydowskiej. Nie chcę się zbytnio czepiać użytych sformułowań jak: kierownik nauczyciel (a nie pełnił funkcji wychowawczej?) czy też nauczyciel wychowawca (a kim miał być?)

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Tablica pamiątkowa na korytarzu parteru Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Reja w Rejowcu na której „zapomniano” umieścić pięciu nazwisk nauczycieli narodowości żydowskiej.

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Pamięci ofiar barbarzyństwa hitlerowskiego[6] w latach 1939 – 1944.
Feliks Turewicz [7] – kierownik nauczyciel
Kazimierz Sowa – kierownik nauczyciel
Antoni Mardoń - kierownik nauczyciel
Kazimierz Gaczoł – nauczyciel wychowawca
Zofia Zdunek - nauczycielka wychowawca
Józef Mazurek – nauczyciel wychowawca
Grono nauczycielskie, Uczniowie, Komitet Rodzicielski,
Komitet Opiekuńczy

Pełna lista nauczycieli, którzy ponieśli męczeńską śmierć z rąk niemieckiego okupanta.

Publiczna Szkoła Powszechna stopnia III Nr. 1 im. Henryka Dąbrowskiego w Rejowcu

Gaczoł Kazimierz Józef

Kraft Calet

Mejerowa Gustawa
Rodowe Morgensztern siostra Rywki

---

[6] Używa się jeszcze jednego zastępczego pojęcia myślowego tłumacząc wszystkim to nie Niemcy. Pozostaje, więc pytanie zbrodnie niemieckie czy nazistowski, hitlerowskie? Takim sposobem usprawiedliwiają się nazistowskie, hitlerowskie zdejmując automatycznie z Niemców winę za zbrodnie w czasie III Rzeszy, wskazując, że były to jakieś nieokreślone nacje (ciala) na przysłowiowej szlachetności, rycerstwie i honorze narodu szczycącym się między innymi hasłem „Gott mit uns'

[7] **Franciszka Turewicz o swoim mężu Feliksie** << *,, Na początku okupacji hitlerowskiej opiekował się wysiedleńcami starając sie o lokum i częściowo o zapasy żywności (wyjeżdżał do pobliskich wsi). W 1940 roku nawiązał kontakt z tajną organizacją (przynosił do domu tajne gazetki) . 1. IV. 1941 roku został aresztowany w klasie i wywieziony do Chełma , skąd po przesłuchaniach z torturami (skrwawioną bieliznę przysłał do domu) został wywieziony do Oświęcimia . 25 stycznia 1942 roku żona otrzymała zawiadomienie o śmierci swego męża Feliksa Turewicza , który zmarł w Oranienburgu,, .* >>Wpis w roku 1975 do **Księgi Honorowej ZNP w Chełmie** dokonany przez żonę na stronie 28.

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Morgensztern Rywka

Sowa Kazimierz

Sztylerman Majer [8]

1 . Gaczoł Kazimierz – aresztowany 1 kwietnia 1941 roku – rozstrzelany w „Kumowej Dolinie" k/ Chełma dnia 18 kwietnia
2 . **Kraft Calet** - zamordowany w 1942 roku – narodowości żydowskiej .
3 . **Mejerowa Gustawa** – zamordowana w 1942 roku – narodowości żydowskiej.
rodowe Morgensztern - siostra Rywki
4 . Morgensztern Rywka [9] - zamordowana w 1942 roku – narodowości żydowskiej.
5. Sowa Kazimierz – **kierownik szkoły**, aresztowany 1 kwietnia 1941 roku – rozstrzelany w „Kumowej Dolinie" k/ Chełma, dnia 18 kwietnia 1941roku.
6. **Sztylerman Majer** - zamordowany w 1942 roku – narodowości żydowskiej.

Publiczna Szkoła Powszechna stopnia III Nr 2 w Rejowcu.

Mardoń Antoni

Mazurek Józef

Turewicz Feliks

---

[8]- brak fotografii - w to miejsce wstawiono symboliczną postać z ogrodzenia pomnika upamiętniającego pomordowanych Żydów rejowieckich przez Niemców w czasie II wojny światowej. Monument znajduje się na terenie państwa Izrael, który wystawili uratowani z zagłady żydowscy mieszkańcy Rejowca.

[9] Tuż przed wybuchem wojny Rywka Morgensztern i Calet Kraft , zostali małżeństwem . Na początku 1942 roku Rywka urodziła córkę przy ulicy Pocztowej w Chełmie. Nie mogli jej zabrać do Rejowca. Mieszkali w pomieszczeniach nad Apteką . Poprosili sąsiadkę Halinę Madeńską o pomoc. Z narażeniem życia przywiozła je do Rejowca. W niedługim czasie Rywka, Calet i ich niemowlę zginęli w Gettcie Rejowiec.

Copyright © 2014 Zdzisław Kalinowski

Bruckowa Maria
rodowe Sznekówna

Zdunek Zofia

1 . Mardoń Antoni – kierownik szkoły, aresztowany 1 kwietnia 1941 roku – rozstrzelany w „ Kumowej Dolinie" k/ Chełma dnia 18 kwietnia 1941 roku .

2 . Mazurek Józef – aresztowany 1 kwietnia 1941 roku – rozstrzelany w Kumowej Dolinie" k/ Chełma dnia 18 kwietnia 1941 roku.

3. Turewicz Feliks – aresztowany 1 kwietnia 1941 roku – zmarł w Oranienburgu dnia 21 stycznia 1942 roku. O śmierci męża powiadomiono żonę w dniu 25 (28) stycznia 1942 roku.

4 . Bruckowa Maria - zamordowana w 1942 roku – narodowości żydowskiej.
rodowe Sznekówna

5. Zdunek Zofia – aresztowana 1 kwietnia 1941 roku – zamordowana na Zamku w Lublinie10 lipca 1941 roku.